

К. мед. н., доцент Гордієнко В.В.

К. мед. н., Ясінська О.В.

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна

**Методичні підходи у підготовці студентів напряму
«Медицина» до складання ліцензійного іспиту «Крок-1.
Загальна лікарська підготовка»**

Резюме: у статті висвітлено основні методичні підходи у підготовці студентів-медиків до складання ліцензійного іспиту «Крок-1. Загальна лікарська підготовка» на кафедрі фізіології ім. Я.Д. Кіршенבלата Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет».

Ключові слова: фізіологія, підготовка, «Крок -1», навчання, студенти-медики.

Сучасний етап розвитку суспільства в Україні характеризується реформуванням та модернізацією системи вищої освіти. Серед пріоритетних напрямів розвитку освіти в Україні з врахуванням міжнародних тенденцій визначено: підвищення освітніх послуг, підвищення конкурентоспроможності національної системи освіти та її інтеграцію в єдиний європейський простір [1]. Важливим питанням європейської інтеграції є підготовка висококваліфікованих спеціалістів у різних галузях, насамперед це стосується медицини [2]. Запровадження сучасних підходів у вищій медичній освіті є нагальною вимогою часу, сприятиме конвергенції української вищої медичної освіти не тільки до європейських, але й до американських освітніх систем, завдяки чому підготовка медичних кадрів відповідатиме сучасним потребам галузі охорони здоров'я [3]. Головну увагу при професійній підготовці слід надавати методам інтерактивного навчання, як найбільш дійовим та результативним [4]. Існуюча традиційна система навчання майбутнього магістра медицини базується на

отриманні необхідних знань, а оцінка ведеться за критеріями набуття компетентностей, вмінь та практичних навичок [5].

Фізіологія – одна з основних фундаментальних дисциплін, знання з якої конче необхідне лікарю будь-якого профілю. Викладання фізіології для студентів спеціальності «Медицина» у ВНЗ проводиться згідно робочої навчальної програми з фізіології, складеної на основі примірної програми навчальної дисципліни підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Магістр медицини» та професійної кваліфікації «Лікар». На викладання навчальної дисципліни виділено 10 кредитів ECTS. Дисципліна включає 2 модулі при загальній кількості 300 навчальних годин, з них 60 годин лекційних, 120 - практичні заняття і 120 годин самостійної роботи студентів. Викладання проводиться в III-IV семестрах навчання (2 курс).

Метою вивчення фізіології як навчальної дисципліни є забезпечення спеціалістів професійної кваліфікації «Лікар» значним обсягом теоретичних знань та практичних вмінь щодо структурно-функціональної організації організму людини на різних рівнях, вікових особливостей механізмів і закономірностей регулювання функцій як основи для обґрунтованої постановки діагнозу, диференціального діагнозу, обрання адекватної тактики лікування хворих та профілактики захворювань.

Підготовка студентів до складання ліцензійного іспиту «КРОК-1. Лікувальна справа» відбувається наскрізно впродовж усього терміну вивчення дисципліни «Фізіологія». Зміст лекцій та практичних занять постійно доповнюється оновленим навчальним матеріалом відповідно до тестових завдань, які оприлюднюються щорічно на сайті Державної організації «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при МОЗ України (www.testcentr.org.ua). Тестові завдання вносяться до навчально-методичних матеріалів кафедри (методична розробка практичного заняття та методична вказівка для

самостійної підготовки студента), які розглядаються під час практичних занять та позааудиторної самостійної підготовки.

З метою оптимізації навчального процесу, покращення самопідготовки до практичних занять із фізіології та успішного складання студентами ліцензійного іспиту «КРОК 1», на сервері дистанційного навчання університету «MOODLE» викладачами кафедри розміщено не тільки навчально-методичні та наочні матеріали, а й тестові завдання і ситуаційні задачі відповідно до змісту модулів «Загальна фізіологія» та «Фізіологія вісцеральних систем». Система управління дистанційного навчання «MOODLE» дає можливість викладачеві не тільки подати навчальний матеріал, але й контролювати процес підготовки студентів до практичних занять та тестового контролю. Впровадження тестового контролю є одним із елементів освітньої реформи, воно здатне забезпечити одержання незалежної об'єктивної інформації про рівень знань студентів [6] та якість їх підготовки. Впродовж вивчення тем кожного модуля студенти мають можливість дистанційно здійснювати тестовий самоконтроль в тренінговому режимі на сервері дистанційного навчання. Перед складанням підсумкового модульного контролю (ПМК) тестування здійснюється в контролюючому режимі аудиторно у комп'ютерному класі під контролем викладача протягом лімітованого часу з використанням програми випадкового вибору тестових завдань з фізіології з попередньо завантажених наборів тестів бази «КРОК-1. Загальна лікарська підготовка» Центру тестування. Допускається до складання ПМК студент, який набрав не менше 45 балів (90% правильних відповідей). Відповідно до навчальної успішності та результатів тестового контролю формується так звана «група ризику», до якої потрапляють студенти, які не змогли набрати необхідний відсоток правильних відповідей під час тестування у контролюючому режимі або мають низький бал поточної успішності та з ПМК. Із такою категорією студентів проводяться додаткові консультації і тестування до набуття ними необхідних знань для успішного складання ПМК на 2 курсі та ліцензійного іспиту «КРОК-1. Загальна лікарська підготовка» відповідно до планового терміну його складання.

Наступним кроком у якісній підготовці студентів є постійний моніторинг бази тестових завдань професорсько-викладацьким складом кафедри, особливо за останні 5 років та впровадження їх у навчальний процес, як перед початком навчального року, так і впродовж нього.

Свідченням підвищення вимог до якості підготовки студентів є Лист МОЗ України від 29.06.2017 року №08.1-30/17662 «Про визначення рівня компетентності з іноземної мови професійного спрямування у студентів, громадян України, які навчаються за спеціальностями «Медицина», «Стоматологія», «Фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» [7], яким до ліцензійного іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка» для студентів громадян України окрім основного тесту включено субтест іспиту з іноземної мови професійного спрямування. Субтест містить тести іноземною мовою, яку вивчав студент у закладі вищої освіти, з усіх дисциплін, що входять до складу ліцензійного іспиту «Крок 1».

До структури змісту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка» у визначеному співвідношенні входять дисципліни: нормальна анатомія, біологія, біологічна хімія, гістологія, мікробіологія, нормальна фізіологія, патологічна фізіологія, патологічна анатомія та фармакологія. З кожної перерахованої вище дисципліни залежно від її частки в іспиті сформовано субтест [8]. Зважаючи на поглиблену міжкафедральну інтеграцію, як у відборі базових тестових завдань, так і у проведенні консультацій, закономірно зростає якість навчання. Обговорені тестові завдання з субтесту також заносяться у матеріали передмодульного тестового контролю на сервер дистанційного навчання «MOODLE» та до кафедральної бази англomовних тестів для підготовки до іспиту. Методичним путівником для набуття знань є розроблений і впроваджений у підготовку до даного виду контролю алгоритм роботи з англomовними тестами з дисципліни «Фізіологія». Так, передмодульний тестовий контроль до Модуля 1 «Загальна фізіологія» проводиться з використанням 20% тестів англійською мовою. Передбачено використання

аналогічної кількості англomовних тестів у передмодульному тестовому контролі і до Модулю 2 «Фізіологія вісцеральних систем».

Впроваджена університетом практика проведення діагностично-тренінгового тестування студентів 3-го курсу спеціальності «Медицина» за буклетами 2009-2018 років підвищує якісний показник підготовки. Залишається відкритим доступ до кафедральної бази тестових завдань для студентів 3 курсів, як до навчально-довідкового матеріалу для підготовки до складання ліцензійного іспиту «КРОК-1. Загальна лікарська підготовка» та міжнародного іспиту з основ медицини (фундаментальні науки), який проводитиметься в 2019 році в складі Єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ). Науково-педагогічним складом кафедри триває опрацювання і аналіз баз тестів аналогічних міжнародних іспитів для подальшого підвищення власного професійного рівня викладачів та підвищення якості підготовки студентів.

Висновки: 1. Використання в навчальному процесі сучасних технічних засобів навчання з можливістю дистанційної підготовки і контролю отриманих знань є необхідним складовим якісної підготовки студента до різних форм контролю поточної та заключної атестації студентів-медиків.

2. Впровадження в навчальний процес матеріалів з буклетів Державної організації «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при МОЗ України» збільшує обсяг отриманих знань з дисципліни «Фізіологія».

3. Створення кафедральної бази тестових завдань з вільним доступом впродовж усього періоду навчання в університеті сприяє зростанню професійної компетентності майбутніх лікарів.

Література:

1. Поковко Х.В. Інноваційні освітні технології у вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладах: Перешкоди та перспективи впровадження/ Х.В. Подковко // Вісник. Серія «Педагогічні науки», - 2016. - №140. – С.61-64.

2. Даниленко Г.М. Роль медичної інформації у набутті професійних навичок студентів-медиків / Даниленко Г.М., Водолажський М.Л., Летьяго Г.В., Кошман Т.В., Романова Н.Г.// Проблеми безперервної медичної освіти та науки. – 2018. - №2.(29). – С.12-15.
3. Олексіна Н.О. Медична освіта: відповіді на виклик сучасності / Олексіна Н.О., Волосовець О.П., П'ятницький Ю.С.// Медична освіта. – 2018. - №2. – С.36-40.
4. Запорожан В.М. Перспективи впровадження сучасних інновацій в освітню діяльність університету / Запорожан В.М., Кресюн В. Й, Рогачевський О.П., Чернецька О.В. // Медична освіта. – 2016. - №3. – С.73-77.
5. Запорожан В.М. Сучасні підходи до освітнього процесу з підготовки з підготовки високопрофесійних фахівців / Запорожан В.М., Каштельян М.М., Чернецька О.В. // Медична освіта.- 2017. - №3. – С.27-31.
6. Скробач Н.В. Шляхи підвищення якісного рівня освіти/Скробач Н.В., Шаповал О.А., Петрина В.О., Вишиванюк В.Ю. // Медична освіта. – 2018. - №1. – С.50-53.
7. Про визначення рівня компетентності з іноземної мови професійного спрямування у студентів, громадян України, які навчаються за спеціальностями «Медицина», «Стоматологія», «Фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я»: Лист МОЗ України від 29.06.2017 року № 08.1- 30/17662.
8. Аналіз результатів складання студентами громадянами України субтесту з іноземної мови професійного спрямування ліцензійного іспиту «Крок 1. Стоматологія» 20.02.2018 року/І.Є. Балух, Л.П. Войтенко, М.Р. Мруга //Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні: Матеріали XVВсеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Медична освіта. – 2018. - №2. – С.6-13.